

מקור 1: 'אודה לשמחה' של פרידריך שילר בתוך הסימפוזיון ה-9 של בטהובן (1785, 1824)

בזכותה עולם ינוע,
גלגלו היא תגלגל.
מנבטים פרחים תפריח,
במרחב גרמים תגול,
מקצה תבל חמה תזריח,
תגל נסתר מעין הכל.
כגרמי שחקים ילכו
במסילתם בשמי מרום,
לכו, אחים, בגיל ותום
כגיבורים עת ינצחו.

אם על פני כל חוג הארץ
לו נשמת אדם תהי!
אם אין רעות בין כל בני קרץ
יחמק מפה בכאב ובכי.

הטבע כל יצור בחלד
ירוה שמחה, יחלוץ לו שד.
אם טוב, אם רע יצור יוולד
עקבות הגיל ישמור לעד.

לחשקו הרמש יפן
לפני האל ניצב הכרוב.
התחולו, כל בני חלד?
את הבורא תחוש, עולם?

בכוכבים, בקשהו שם!
בשמי מרום פניו הוא ילט.
בשמחה קנה מנוע,
אשר ינע מלוא תבל,

את שמחה, ניצוץ אלוה
משדות עדן מוצאך,
שיכורי שמחה נבואה
בת שחקים, אל מקדשך.

קסמיין יאחדו
אשר פילג מנהג עולם,
בני אדם שוב יתאחדו
מקום עדנת כנפך היא שם.

התלכדו רבבות בני חלד
למלוא תבל נשיקת תודה
אחים - מעל לכוכבי רום
יד אב רחום בכל מושלת.

גורל של איש אם יזכהו
ברעות אותו יחון.
אם אשת חן מנת חלקהו
בתרועה וגיל ירון.

מקור 2: דה-טוקוויל על המהפכה הצרפתית (1856)

המהפכה הצרפתית הריהי אפוא מהפכה מדינית שבדרכי פעולתה ובפניה דומה היא במשהו למהפכה דתית. לא זו בלבד שכמותה היא פושטת במרחקים, אלא שכמותה היא נכנסת לארצות הרחוקות באמצעות הטפה ותעמולה. זאת היא מהפכה מדינית המגיירת גרים ועושה נפשות לעצמה... נראה היה, כי יותר משהיא נוטה לתקן את צרפת, כוונתה לתיקון של עולם... (המהפכה) הפכה למעין דת חדשה, דת לקויה בחסר, דת ללא אלוה, ללא פולחן וללא חיי העולם הבא, ואף על פי כן דת זו, דוגמת האסלאם, כיסתה את פני הארץ בצבאותיה ושליחיה וקדושיה."

מקור 3: שרי אורובינדו על האידיאל של ההומניזם (1919)

הרעיון היסודי הוא שהאנושות היא האלוהות שבן-האדם חייב לעבדה ושירתה הכבוד, שהאדם רוכש להתקדמות של הוויית האדם וחיי האדם היא החובה העיקרית והמטרה העיקרית של רוח האדם. שום אליל אחר, לא זה של הלאום, לא זה של המדינה, לא זה של המשפחה, אינו רשאי לרשת את מקומה. לאלו אנו חייבים כבוד רק באותה המידה שהם סמלים של רוח האדם ועוזרים לרוח זו להתגלות. אך במקום שפולחן האלילים האלו מבקש לתפוס את מקומה של הרוח ותובע תביעות שאינן תואמות את עבודת האנושות, חייבים אנו לסלק אותם הצדה. שום התערבויות של אמונות ישנות, אמונות דתיות, מדיניות, חברתיות או תרבותיות, אין להן תוקף כשהן מנוגדות לתביעתו. אפילו המדע, אף על פי שהוא אחד האלילים הראשיים של זמננו, אינו רשאי לתבוע תביעות בניגוד לה, שהרי המדע הוא בעל ערך רק במידה שהוא עוזר ומשרת את הדת של האנושות. המלחמה, מיתת בית הדין, האכזריות מכל המינים, הן כשהיא מתבצעת על ידי הפרט והן כשהיא נעשית על ידי המדינה או החברה, ולא רק האכזריות הפיסית אלא גם האכזריות המוסרית. השפלת בן-אדם, השפלת מעמד כלשהו של בני אדם, של מעמד על ידי מעמד, של לאום על ידי לאום, וכל אותם ההרגלים של החיים והמוסדות של החברה, אשר בזמנים הקודמים הדת והמוסר סבלו אותם, או אפילו הסכימו להם למעשה, כל אלו הם כיום פשעים נגד הדת של האנושות אשר נגדם אנו מצוים להילחם ואין אנו רשאים לסבלם בשום פנים. האדם הוא קדוש לאדם ללא תשומת לב להבדלים של הגזע, האמונה, הצבע, הלאומיות, המעמד, היתרון המדיני או החברתי. גופו של האדם

ראוי ליראת כבוד וצריך להגן עליו נגד האלימות וההתנקשות בו, ואת ההגנה הזאת צריך שיחזק המדע במלחמתו נגד המחלות. מצווים אנו לקדש את חיי האדם, לשמרם, לחזקם, להאצילם, לרוממם. רוחו של האדם גם הוא קדוש ועלינו להגן עליו נגד כל פגיעה או שיעבוד, נגד המיכאניזציה ונגד כל השפעות הממעטות את דמותו. וכל זה צריך לעשות לא מתוך רגש מופשט אלא מתוך הכרה מלאה ומעשית באישיותם של בני האדם, של העמים, של האנושות. זהו הרעיון וזוהי רוחה של דת האנושות.

מקור 4: המנון צרפת (1792)

לנשק, אזרחים!
הכינו גדודיכם,
נצעד! נצעד!
בעוד הדם הטמא
שוטף את אדמתנו.

את זעקות החיילים העזים?
הם באים לקראתנו
לשחוט את בנינו ונשותינו.

עורו ילדי המולדת,
יום התהילה הגיע!
נגדנו העריצות
כשהדגל מורם מוכתם בדם,
האם אתם שומעים במרחב

מקור 5: חלק מהמנון ארצות הברית של אמריקה (פרנסיס סקוט סי, 1814)

פיצוצי הפצצות וברק הטיילים האדום,
הוכיחו לאורך הליל שדגלנו עודנו עומד!
אימרו נא, האם הדגל זרוע הכוכבים עוד מתנופף
מעל לארץ האנשים החופשיים, וביתם של
האמיצים?

האם אתם רואים, באור השחר המוקדם,
את מה שבגאווה הצדענו לו, באור הדמדומים,
שפסיו הרחבים וכוכביו הבוהקים, בזמן הקרב העז,
בהביטנו מבעד לביצורים, באבירות התנוססו.

מקור 6: 'מזורקת דומברובסקי' מאת יוזף ויביצקי (1795)

פולין עוד לא נכנעה, כל עוד אנחנו חיים,
מה שהאויב לקח מאיתנו בכח, עם חרב ביד ניקח שוב!

צעד! צעד! דומברובסקי!
צעד מאיטליה לפולין!
תחת פיקודך, נגיע שוב למולדתנו!

חצה את ויסטולה ואת וארטה, שוב נהיה לפולנים,
בונפארט הראה לנו את הדרך לניצחון!
כפי שצ'ארניסקי שיחרר את ערי פוזנאן מהשבדים,
נשוב מהים בכדי לשחרר את ארצנו מהשלשלאות!

